

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. 13 / 2563

เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจ
สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับเป็นหนึ่งในธุรกิจบริการทางการเงินที่ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่โดยรวมของประชาชนและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนเนื่องมาจากปัญหาหนี้ในระบบซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้คุณภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น จึงถือได้ว่าเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก ภาครัฐโดยกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้เข้ามากำกับดูแลการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับตั้งแต่ พ.ศ. 2558 เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากการถูกเรียกเก็บดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งเพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

การปรับปรุงประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยในครั้งนี้ เพื่อกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน และกรรมการ หุ่นส่วนผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัทแม่ของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจมีหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Corporate Governance) และเพื่อปรับลดอัตรารวมสูงสุดของดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใด ๆ ที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินอาจเรียกเก็บจากลูกหนี้เหลือร้อยละ 33 ต่อปี (effective rate) ตามที่ พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ) กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอัตรารวมสูงสุดของดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใด ๆ ที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินอาจเรียกเก็บจากลูกหนี้ได้ตามความเหมาะสมของภาวะเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รวมหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับสถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินไว้ในประกาศฉบับเดียวกัน

ผนสป90-คส212 01-25630731

คส212 วันที่ 31 ก.ค. 2563

2. อำนาจตามกฎหมาย

2.1 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 38 มาตรา 39 มาตรา 40 มาตรา 41 มาตรา 46 มาตรา 47 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

2.2 อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2 ข้อ 4 ข้อ 8 ข้อ 11 ข้อ 12 ข้อ 17 และข้อ 21 แห่งประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สิ้นเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ) ธนาคารแห่งประเทศไทยออกข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ให้ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก

3.1 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 2/2558 เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ สำหรับสถาบันการเงิน ลงวันที่ 22 มกราคม 2558

3.2 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 1/2558 เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ สำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน ลงวันที่ 22 มกราคม 2558

3.3 หนังสือเวียนที่ ผนส.(01)ว. 24/2558 เรื่อง นำส่งแบบรายงานการให้สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ลงวันที่ 17 เมษายน 2558

3.4 หนังสือเวียนที่ ผนส.(01)ว. 25/2558 เรื่อง นำส่งแบบรายงานการให้สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ลงวันที่ 17 เมษายน 2558

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน และผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน ตามประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สิ้นเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ)

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

5.1.1 “สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ” หมายความว่า การให้กู้ยืมเงิน การรับซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตัวเงิน หรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด การให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบสืสซึ่งแก่บุคคลธรรมดา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพที่ไม่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกัน

5.1.2 “สินเชื่อย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ” หมายความว่า สินเชื่อย่อยเพื่อการประกอบอาชีพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ที่มีวงเงินรวมสินเชื่อไม่เกินหนึ่งแสนบาทต่อลูกหนี้แต่ละราย และมีระยะเวลาการให้สินเชื่อตามที่ผู้บริโภครและผู้ประกอบธุรกิจ ได้ตกลงกัน โดยมีกระบวนการให้สินเชื่อที่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับคุณลักษณะของกลุ่มลูกหนี้ เช่น ผู้ที่เริ่มต้นธุรกิจใหม่ เป็นต้น

ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสินเชื่อที่เกิดจากการให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบลีสซิ่ง และการขายแล้วเช่ากลับคืน (sale and lease back) ในสินค้าที่ผู้ประกอบการจำหน่ายเป็นทางการค้าปกติ และในสินค้าประเภทรถและเครื่องจักร สินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน และสินเชื่อเพื่อการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ

5.1.3 “สินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน” หมายความว่า การให้กู้ยืมเงินแก่บุคคลที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถ โดยผู้ประกอบการมีการรับสมุดคู่มือจดทะเบียนรถ หรือจัดให้มีสัญญาเอกสาร หรือหลักฐานอื่นใด เพื่อให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถโอนทะเบียนรถไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ หรือจัดให้มีสัญญา เอกสาร หรือหลักฐานอื่นใด เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำรถที่เป็นกรรมสิทธิ์ของลูกหนี้ไปขายหรือดำเนินการอื่นใดเพื่อการชำระหนี้ ทั้งนี้ ลูกหนี้ยังคงสามารถครอบครองรถและใช้ประโยชน์ในฐานะเจ้าของรถได้ตามปกติ

5.1.4 “รถ” หมายความว่า รถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก

5.1.5 “ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้บริโภคตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

5.1.6 “ผู้ประกอบการธุรกิจ” หมายความว่า สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน

5.1.7 “สถาบันการเงิน” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

5.1.8 “ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินเชื่อย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ตามประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สินเชื่อย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ)

5.2 หลักการ

ในการประกอบธุรกิจสินเชื่อย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ให้ผู้ประกอบการถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลตามกรอบหลักการ (guiding principles) ดังต่อไปนี้

5.2.1 การให้สินเชื่อย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับควรพิจารณาให้แก่ผู้ที่มีความสามารถเพียงพอในการชำระหนี้ ไม่กระตุนการก่อหนี้ที่ไม่จำเป็น และคำนึงถึงความสามารถในการดำรงชีพของผู้บริโภคภายหลังการอนุมัติธุรกรรมด้านสินเชื่อ

5.2.2 การเรียกเก็บดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้บริโภคควรคำนึงถึงต้นทุนที่แท้จริง ในอัตราที่เป็นธรรม และไม่เอาเปรียบผู้บริโภค รวมทั้งให้บริการแก่ผู้บริโภคอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

5.3 คุณสมบัติผู้ประกอบการธุรกิจและการยื่นคำขออนุญาตการประกอบธุรกิจ

ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน รวมถึงกรรมการ หุ่นส่วนผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัทแม่ของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ)

ทั้งนี้ ในการยื่นคำขออนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ให้ยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย ตามแบบยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจและจัดส่งตามช่องทางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในคู่มือประชาชน

5.4 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ

5.4.1 คุณสมบัติของผู้ใช้บริการสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องพิจารณาให้สินเชื่อแก่บุคคลธรรมดาที่ผู้ประกอบการธุรกิจประเมินแล้วว่าเป็นผู้มีความสามารถเพียงพอสำหรับการชำระหนี้ โดยผู้ประกอบการสามารถนำปัจจัยอื่นที่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ใช้บริการสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับอย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือมาใช้พิจารณาได้และต้องมีนโยบายและกระบวนการในการพิจารณาใช้ปัจจัยอื่นดังกล่าวในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 1

ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจต้องทบทวนความสามารถในการชำระหนี้และความเสี่ยงด้านเครดิตของผู้บริโภคที่ใช้บริการสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ โดยหากปรากฏว่าผู้บริโภคมีความสามารถในการชำระหนี้และความเสี่ยงด้านเครดิตที่ดีขึ้นและเหมาะสมกับการใช้บริการสินเชื่อประเภทอื่น ให้ผู้ประกอบการธุรกิจพิจารณาปรับเปลี่ยนประเภทสินเชื่อตามเห็นสมควรตามความเสี่ยงด้านเครดิตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยแจ้งให้ผู้บริโภคทราบและพิจารณาให้ความยินยอม

อนึ่ง ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจเปลี่ยนหนี้ประเภทอื่นมาเป็นสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากผู้บริโภคก่อน

(2) ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจให้สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับแก่ผู้บริโภค หากผู้บริโภคนั้นมีความสามารถในการชำระหนี้และความเสี่ยงด้านเครดิตที่เข้าข่ายจะได้รับสินเชื่อประเภทอื่นเว้นแต่ผู้บริโภคจะแสดงเจตจำนงโดยชัดแจ้ง

5.4.2 การกำหนดวงเงินสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

ผู้ประกอบการธุรกิจจะให้วงเงินสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับแก่ผู้บริโภคนั้นแต่ละรายได้ไม่เกิน 100,000 บาท

5.4.3 การเรียกเก็บดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมใด ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น

ผู้ประกอบการธุรกิจอาจเรียกเก็บดอกเบี้ยในหนี้ค้างชำระ หรือดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดชำระหนี้ หรือค่าบริการต่าง ๆ หรือเบี้ยปรับหรือค่าปรับในการชำระหนี้ล่าช้ากว่ากำหนด หรือค่าธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้บริโภค ทั้งนี้ เมื่อกำหนดรวมกันแล้วต้องไม่เกินร้อยละ 33 ต่อปี (effective rate)

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจต้องไม่นำดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ มารวมกับจำนวนหนี้ที่ค้างชำระเพื่อคิดดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าปรับอีก และต้องดูแลมิให้นำการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หรือปรับเปลี่ยนเงื่อนไขในสัญญาสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับเป็นช่องทางในการหลีกเลี่ยงข้อกำหนดเกี่ยวกับดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมใด ๆ และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับด้วย

5.4.4 การกำหนดนโยบายและแผนงาน

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องกำหนดนโยบายและแผนงานในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ โดยควรประกอบด้วยทิศทางและแนวทางในการให้บริการสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ รวมถึงแนวทางการดูแลผู้บริโภค

ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก (outsourcing) เพื่อลดต้นทุนการดำเนินงานและเพิ่มความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ ให้สามารถใช้บริการได้เฉพาะในส่วนของงานที่ไม่ใช่แกนหลักที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (strategic function) โดยให้ถือปฏิบัติตามเอกสารแนบ 2 ด้วย

5.4.5 การบริหารจัดการความเสี่ยง

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องจัดให้มีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงในการให้สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ดังนี้

(1) ระบบการพิจารณาคุณสมบัติของผู้บริโภคที่ยื่นขอสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ เพื่อใช้ในการอนุมัติและกำหนดวงเงินสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับตามระดับความสามารถในการชำระหนี้

(2) ระบบการเรียกเก็บหนี้ เพื่อใช้ในการเตือนให้ทราบเมื่อผู้บริโภครเริ่มมีปัญหาในการชำระหนี้หรือไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามข้อตกลง ตลอดจนกลยุทธ์ในการเรียกเก็บหนี้ในกรณีต่าง ๆ

(3) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เพื่อใช้ในการกำหนดและทบทวนนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการให้สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

5.4.6 การดูแลผู้บริโภค

ให้ผู้ประกอบธุรกิจถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market conduct) และถือปฏิบัติเพิ่มเติมในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย การจัดทำตารางแสดงภาระหนี้ การเรียกให้ชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ การเปลี่ยนประเภทหนี้ การปฏิบัติและการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลของผู้บริโภค การปฏิบัติเมื่อมีข้อร้องเรียน และการประกอบกรนอกสถานที่ ทั้งนี้ รายละเอียดให้เป็นไปตามที่กำหนดในเอกสารแนบ 3

5.4.7 การจัดทำ จัดเก็บ และจัดส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินสามารถจัดทำ จัดเก็บ และจัดส่งข้อมูลต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ฉบับนี้ ตลอดจนเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้บริโภคเป็นการทั่วไป หรือเปลี่ยนแปลงการแจ้งข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่ผู้บริโภคในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยนำหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการจัดทำ จัดเก็บ และจัดส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินมาใช้โดยอนุโลม

5.4.8 การดำรงอัตราส่วนหนี้สินรวมทั้งสิ้นต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio)

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการการกำกับดูแลเกี่ยวกับธนาคารเงา (Shadow Banking) ของคณะกรรมการด้านเสถียรภาพการเงิน (Financial Stability Board: FSB) ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงกำหนดให้การยื่นคำขออนุญาตเป็นผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน ผู้ที่ยื่นขออนุญาตต้องมีอัตราส่วนหนี้สินรวมทั้งสิ้นต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่เกินกว่า 7 เท่า และต้องดำรงอัตราส่วนดังกล่าวตลอดการประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

5.4.9 การย้ายหรือปิดสำนักงานสาขา

ให้ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินแจ้งการย้ายหรือปิดสำนักงานสาขา¹ โดยรายงานในรูปแบบและตามระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และให้ประกาศกำหนดการย้ายหรือปิดสำนักงานสาขาล่วงหน้า โดยอย่างน้อยต้องประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานสาขานั้น ๆ และในช่วงเวลาดำเนินการดังกล่าว ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินต้องกำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคตามความเหมาะสม

¹ กรณีปิดสำนักงานสาขาเพียงชั่วคราว ให้ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินสามารถดำเนินการได้โดยแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบทันทีหลังจากปิดสำนักงานสาขาชั่วคราวดังกล่าว

5.5 การรายงานข้อมูลต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

5.5.1 ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดทำและจัดส่งแบบรายงานในรูปแบบและตามระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด รวมถึงจัดทำและจัดส่งรายงานและข้อมูลอื่นเพิ่มเติมเป็นรายกรณีตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยร้องขอ

5.5.2 ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินต้องจัดส่งงบการเงินประจำปีที่ผ่านมาการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีและลงนามรับรองความถูกต้องโดยกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินมายังธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 180 วันนับจากวันสิ้นงวดบัญชี

5.6 การขออนุญาตธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก (outsourcing) การดำรงอัตราส่วนหนี้สินรวมทั้งสิ้นต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio) และการรายงานข้อมูลต่อธนาคารแห่งประเทศไทยที่กำหนดในประกาศฉบับนี้เป็นรายกรณีได้ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องขออนุญาตผ่อนผันโดยแสดงเหตุผลและความจำเป็นมายังธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดในคู่มือประชาชน และในการพิจารณาผ่อนผันดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้

5.7 การกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในลักษณะอื่นเป็นการทั่วไป

ในกรณีเหตุจำเป็นที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจหรือกระทบต่อการให้บริการตามปกติของผู้ประกอบธุรกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาผ่อนผันหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับการปฏิบัติเมื่อมีเรื่องร้องเรียนจากผู้บริโภค และการประกาศกำหนดการย้ายหรือปิดสำนักงานสาขาที่กำหนดในประกาศฉบับนี้เป็นการทั่วไปได้ และในการพิจารณาผ่อนผันดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขอื่นเพิ่มเติมด้วยก็ได้

5.8 การกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม สั่งให้แก้ไข ระวัง หรือเพิกถอนการอนุญาต

ในกรณีผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจสั่งการให้แก้ไข หรือระงับการดำเนินงานในธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว โดยธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขอื่น ๆ ให้ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับปฏิบัติตามด้วยก็ได้ รวมทั้งอาจเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาเพิกถอนการอนุญาตได้

ทั้งนี้ ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินส่งคืนใบอนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 15 วัน

5.9 บทเฉพาะกาล

ให้ผู้ประกอบธุรกิจที่ได้ให้สินเชื่อที่มีลักษณะการจ่ายชำระเป็นงวดและมีการกำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระไว้อย่างชัดเจนก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ สามารถเรียกเก็บอัตรารวมสูงสุดของดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใด ๆ ได้ตามอัตราที่กำหนดตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้นได้จนกว่าจะมีการชำระหนี้ดังกล่าวเสร็จสิ้น

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2563 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2563

(นายวิรไท สันติประภพ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5806, 0 2283 5805

โทรสาร 0 2283 5983

แนวทางการใช้ปัจจัยอื่นในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ (information based lending)

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องจัดทำนโยบายและกระบวนการในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อโดยใช้ปัจจัยอื่นหรือเทคโนโลยีของตนเองภายใต้แนวทางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้

(1) มีการจัดทำขอบเขตและกระบวนการใช้ปัจจัยอื่นหรือเทคโนโลยีในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ กำหนดเพดานวงเงินของลูกหนี้แต่ละรายและวงเงินรวม และกำหนดเป้าหมายในการสะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ที่ยอมรับได้

(2) มีทรัพยากรและบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตลอดทั้งกระบวนการ รวมทั้งมีการแบ่งแยกหน้าที่ที่ชัดเจนและถ่วงดุลอำนาจกันอย่างเป็นอิสระ ดังต่อไปนี้

(2.1) ผู้ที่รับผิดชอบในการทดสอบความน่าเชื่อถือ และผู้ที่ติดตามประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยอื่นหรือเทคโนโลยีในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ ต้องมีความเป็นอิสระจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์และคัดเลือกปัจจัยหรือพัฒนาแบบจำลอง (ถ้ามี) เพื่อใช้ในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้

(2.2) ผู้ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบการปฏิบัติงานต้องมีความเป็นอิสระจากผู้ที่ได้รับการตรวจสอบ

(3) จัดให้มีแนวทางการพิจารณาวิเคราะห์และคัดเลือกปัจจัยหรือพัฒนาแบบจำลอง (ถ้ามี) ที่สามารถใช้ในการประมาณการหรือพยากรณ์ความสามารถและความเต็มใจในการชำระหนี้ (ability and willingness to repay) ได้อย่างถูกต้อง โดยต้องอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและใช้สมมติฐานที่มีความสมเหตุสมผล

(4) ดำเนินการทดสอบผลสำเร็จ (key success factor) ของการใช้ปัจจัยหรือแบบจำลองตามข้อ (3) ในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ภายใต้ขอบเขตที่จำกัดเป็นการภายใน (internal sandbox) เพื่อให้มั่นใจว่าปัจจัยหรือแบบจำลองดังกล่าวมีความสมเหตุสมผล และผลลัพธ์ที่ได้จากการนำมาใช้พิจารณาความสามารถในการชำระหนี้มีความถูกต้องแม่นยำอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจต้องจำกัดขอบเขตการให้สินเชื่อตามนโยบายดังกล่าวจนกว่าผลทดสอบดังกล่าวเป็นไปตามเป้าหมายในการสะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ที่ได้กำหนดไว้

(5) จัดให้มีกระบวนการติดตามและสอบทานความน่าเชื่อถือและประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยหรือแบบจำลองตามข้อ (3) ดังกล่าวในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ โดยควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ หรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เลือกนำมาใช้พิจารณาความสามารถในการชำระหนี้หรือแบบจำลอง (ถ้ามี) อย่างมีนัยสำคัญ เพื่อนำไปปรับปรุงประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยอื่นในการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้

หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก

ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก (outsourcing) เพื่อลดต้นทุนการดำเนินงาน และเพิ่มความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินต้องใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกที่มีความน่าเชื่อถือ และต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคเสมือนกับดำเนินการด้วยตนเอง โดยต้องยึดหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) การมีระบบดูแลผู้บริโภคอย่างเหมาะสม โดยเน้นในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้บริโภคอย่างเพียงพอ การรักษาความลับและความปลอดภัยของข้อมูลผู้บริโภค ตลอดจนการดูแลเรื่องร้องเรียนและแก้ปัญหาให้แก่ผู้บริโภค (2) การดูแลเรื่องความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจและการให้บริการแก่ผู้บริโภค และ (3) การมีระบบการบริหารความเสี่ยงจากการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก และผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินต้องดำเนินการให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้ตรวจสอบภายนอก หรือหน่วยงานของทางราชการอื่น สามารถเข้าตรวจสอบการดำเนินงาน ระบบการควบคุมภายในต่าง ๆ รวมทั้งเรียกดูข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานที่ใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกหรือผู้รับจ้างช่วงงานต่อ (ถ้ามี) เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานและความเสี่ยงที่แท้จริงอย่างครบถ้วน รวมทั้งให้ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก ดังนี้

(1) การคัดเลือกผู้ให้บริการภายนอก

ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินต้องกำหนดแนวทางการคัดเลือกผู้ให้บริการภายนอกอย่างเหมาะสม ก่อนที่จะทำสัญญาใหม่หรือทบทวนเพื่อต่ออายุสัญญาการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกรายเดิม โดยต้องพิจารณาให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(1.1) ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการดำเนินงาน

(1.2) สถานะความมั่นคงทางการเงิน

(1.3) ชื่อเสียงทางธุรกิจ ประวัติการถูกร้องเรียน หรือถูกฟ้องร้องดำเนินคดี

(1.4) วัฒนธรรมองค์กรและนโยบายการให้บริการที่มีความเหมาะสมกับผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงิน

(1.5) ผลการประเมินผู้ให้บริการภายนอก หากเป็นการว่าจ้างผู้ให้บริการภายนอกรายเดิม

(2) การดูแลและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค

ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินต้องตระหนักเสมอว่า การใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกเป็นเพียงการมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทนเท่านั้น ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินเองยังคงมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคเสมือนผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ

ภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินเป็นผู้ดำเนินการเอง ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินจึงต้องดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่าได้ดูแลและรับผิดชอบต่อผู้บริโภคอย่างเหมาะสม อย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

(2.1) ต้องดูแลให้ผู้ให้บริการภายนอกจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยและรักษาความลับข้อมูลของผู้บริโภค และข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องตรวจสอบระบบดังกล่าวอย่างเหมาะสม และดูแลให้ผู้ให้บริการภายนอกควบคุมดูแลพนักงานอย่างเข้มงวดในการรักษาความลับของผู้บริโภคและข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน

(2.2) ต้องจัดให้มีระบบดูแลเรื่องร้องเรียนและแก้ไขปัญหาแก่ผู้บริโภคอย่างเพียงพอเหมาะสม โดยต้องมีการบันทึกและติดตามข้อมูลข้อร้องเรียนจากผู้บริโภค ซึ่งรวมถึงข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการดูแลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินต้องกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และรายงานข้อมูลต่อผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินให้ทราบเป็นระยะ

(2.3) ต้องไม่ทำให้คุณภาพของบริการที่ผู้บริโภคได้รับด้อยลงหรือลดผลกระทบค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นเป็นประจำอยู่แล้วของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินไปให้แก่ผู้บริโภค ตลอดจนการใช้บริการดังกล่าวต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางการ

(2.4) ต้องเปิดเผยข้อมูลที่อาจมีผลกระทบต่อผู้บริโภคให้ทราบล่วงหน้าจากการมอบหมายให้ผู้ให้บริการภายนอกดำเนินการแทนผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน

(2.5) ในกรณีการสิ้นสุดหรือยกเลิกสัญญาว่าจ้างผู้ให้บริการภายนอกไม่ว่าด้วยสาเหตุใด ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินต้องดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลของผู้บริโภคได้ถูกทำลายหรือได้นำข้อมูลทั้งหมดของผู้บริโภคกลับมาจากผู้ให้บริการภายนอกแล้ว

(2.6) ต้องดูแลข้อมูลของผู้บริโภคหรือข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ) หรือประกาศที่ได้ออกเพื่อการดำเนินการตามกฎหมาย

(2.7) พิจารณากำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนและเหมาะสม กรณีที่ผู้ให้บริการภายนอกไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในข้อ (2.1) – (2.6)

(3) การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจของผู้ให้บริการภายนอก

ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มีใช้สถาบันการเงินต้องกำหนดให้ผู้ให้บริการภายนอกจัดทำแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (Business continuity

plan) โดยเฉพาะสำหรับกรณีที่เกิดการหยุดชะงักของงานสำคัญหรืองานที่มีผลกระทบต่อผู้บริโภค ในวงกว้าง พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรรองรับการดำเนินงานอย่างเพียงพอ

ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินต้องจัดให้มีการทดสอบแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องร่วมกับผู้ให้บริการภายนอก เพื่อให้สามารถให้บริการงานสำคัญอย่างสม่ำเสมอ และต้องมีการบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นเอกสารเพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้

(4) การบริหารความเสี่ยงของผู้ให้บริการภายนอก

ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินต้องกำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกอย่างชัดเจน และเป็นลายลักษณ์อักษร ให้เหมาะสมกับความสำคัญของงานที่ใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก รวมทั้งสื่อสารให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจและปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และต้องจัดให้มีหรือดำเนินการให้ผู้ให้บริการภายนอกจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

หลักการและตัวอย่างงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (strategic function)

หลักการ

การพิจารณางานหลักที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อย เพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินพิจารณา ดังนี้

(1) งานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการทำธุรกรรมที่กระทบต่อฐานะการดำเนินงานและความเสี่ยงของผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงิน

(2) งานที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงลึก การตรวจสอบหรือการสอบทานในขั้นตอนสุดท้ายก่อนการตัดสินใจทำธุรกรรม

(3) งานที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม การตรวจสอบ และการสอบทานภายหลังการอนุมัติหรือการทำธุรกรรม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อฐานะการดำเนินงานและความเสี่ยงของผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่มิใช่สถาบันการเงินหากดำเนินการไม่เหมาะสม

ตัวอย่างงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (strategic function)

กลุ่มงาน	ตัวอย่างงาน strategic function
กลุ่มงานสินเชื่อและธุรกรรมคล้ายสินเชื่อ	<ul style="list-style-type: none"> - งานวิเคราะห์สินเชื่อ - งานอนุมัติสินเชื่อ - งานตรวจสอบและลงนามผูกพันในสัญญา - งานตรวจสอบ/สอบทานการตั้งวงเงิน เบิกจ่าย และติดตามการใช้วงเงิน - งานตรวจสอบหรือสอบทานการติดตามดูแลลูกหนี้ - งานตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลลูกหนี้ในระบบฐานข้อมูล - งานตรวจสอบและอนุมัติผลการทำ KYC/CDD ทั้งนี้ การรู้จักลูกค้าและการทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Know Your Customer : KYC / Customer Due Diligence : CDD) ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน - งานตัดสินใจแก้ไขหนี้
กลุ่มงานบริหารความเสี่ยง	<ul style="list-style-type: none"> - งานตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ - งาน portfolio management และควบคุมความเสี่ยง
กลุ่มงานบัญชีและการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - งานตรวจสอบหรือสอบทานความถูกต้องของข้อมูลบัญชีและการเงิน

การดูแลผู้บริโภค

นอกจากการถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market conduct) แล้ว ผู้ประกอบธุรกิจต้องถือปฏิบัติเพิ่มเติมดังนี้

(1) การเปิดเผยข้อมูลอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ เกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

(1.1) เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ เกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับตามตารางแนบท้ายเอกสารแนบนี้ ในวันก่อนวันที่อัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ มีผลบังคับใช้ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องมีกระบวนการที่ทำให้มั่นใจได้ว่าผู้บริโภคได้รับทราบและเข้าใจในรายละเอียดดังกล่าวอย่างชัดเจน เช่น ประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ทำการทุกแห่ง เผยแพร่ในเว็บไซต์หรือช่องทางอื่นของผู้ประกอบธุรกิจ

(1.2) จัดเก็บต้นฉบับของรายละเอียดตามข้อ (1.1) ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเอกสาร หรือสื่อบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือในรูปแบบใด ๆ เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปีนับแต่วันที่อัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่ประกาศมีผลบังคับใช้ เพื่อจัดให้ผู้บริโภค ศาล หรือหน่วยงานของรัฐ ตามที่ร้องขอ

(1.3) แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับซึ่งมีผลบังคับใช้ในขณะนั้นตามตารางแนบท้ายเอกสารแนบนี้ ให้แก่ผู้บริโภคหรือผู้ประสงค์จะขอสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับหรือขอเพิ่มวงเงินสินเชื่อดังกล่าวทราบในเอกสารชี้ชวน ใบสมัคร และสัญญา หรือในเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการขอสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับหรือการขอเพิ่มวงเงินสินเชื่อดังกล่าว เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการขอสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับหรือขอเพิ่มวงเงินสินเชื่อดังกล่าว

(2) การจัดทำตารางแสดงภาระหนี้

เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับทราบข้อมูลที่ชัดเจน ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดทำตารางแสดงภาระหนี้สำหรับผู้บริโภคแต่ละราย โดยให้แสดงรายละเอียดของข้อมูลเป็นรายงวด ซึ่งอย่างน้อยข้อมูลแต่ละงวดต้องประกอบด้วยจำนวนเงินที่ผู้บริโภคต้องชำระ โดยแยกเป็นเงินต้นและดอกเบี้ย และจำนวนเงินต้นคงค้างเพื่อมอบให้แก่ผู้บริโภคเมื่อมีการทำสัญญาขอสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับหรือเมื่อมีการอนุมัติสินเชื่อดังกล่าว ทั้งนี้ สำหรับผู้บริโภคที่ขอกู้เงินประเภทวงเงินสินเชื่อหมุนเวียน (revolving credit) ให้มอบตารางแสดงภาระหนี้ที่จัดทำขึ้นเป็นตัวอย่างแทนได้ โดยผู้ประกอบธุรกิจสามารถอ้างอิงตัวอย่างตารางแสดงภาระหนี้ได้จากตัวอย่างที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แนบไว้ท้ายเอกสารแนบนี้ โดยจะต้องมีรายการสำคัญตามที่กล่าวไว้ข้างต้นครบถ้วน

(3) การเรียกให้ชำระหนี้และการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้

(3.1) จัดทำใบแจ้งหนี้เพื่อแจ้งให้ผู้บริโภคทราบถึงภาระหนี้ พร้อมวันถึงกำหนดชำระหรือหักบัญชีในแต่ละงวดตามรูปแบบและช่องทางที่ได้ตกลงกับผู้บริโภค โดยผู้ประกอบการธุรกิจต้องแสดงยอดหนี้ทั้งในส่วนที่ต้องชำระ ส่วนที่ค้างชำระ และที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ โดยแยกเป็นเงินสด ดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ ไว้ในใบแจ้งหนี้ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจต้องแจ้งให้ผู้บริโภคทราบอย่างน้อยเดือนละครั้งและต้องจัดส่งใบแจ้งหนี้ให้แก่ผู้บริโภคภายในวันเวลาอันควรก่อนวันถึงกำหนดชำระหรือหักบัญชีงวดแรกของเดือนนั้น

(3.2) ต้องมีการแจ้งเตือนผู้บริโภคที่ผิดนัดชำระหนี้ก่อนดำเนินการบังคับชำระหนี้ตามกฎหมาย โดยต้องมีระยะเวลาที่เพียงพอให้ผู้บริโภคตรวจสอบและโต้แย้งรายการดังกล่าว

(4) การเปลี่ยนประเภทหนี้

ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจโอนหนี้ที่เกิดจากสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับไปเป็นหนี้ตามสัญญาบัญชีเดินสะพัดหรือหนี้ตามสัญญาสินเชื่อประเภทอื่น เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้บริโภคก่อน

ทั้งนี้ หนี้อันเกิดจากสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับที่ยังมิได้โอนให้เป็นหนี้ตามสัญญาบัญชีเดินสะพัดจะเอาดอกเบี้ยนั้นทบเข้ากับต้นเงินแล้วคิดดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่ทบเข้ากันนั้นไม่ได้

(5) การปฏิบัติและการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลของผู้บริโภค

(5.1) ผู้ประกอบการธุรกิจต้องให้ความสำคัญและจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภคที่ถูกต้องและครบถ้วน และควรตระหนักถึงภาระหนี้สินที่จะมีทั้งหมดของผู้บริโภค เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติและกำหนดวงเงินสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับรวมถึงการเพิ่มวงเงินสินเชื่อดังกล่าวที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้บริโภค

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจอาจสื่อสารให้ผู้บริโภคทราบถึงภาระหนี้ทั้งหมดของผู้บริโภคอย่างครบถ้วน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริโภคในการประกอบการตัดสินใจขอสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับหรือขอเพิ่มวงเงินสินเชื่อดังกล่าว

(5.2) ผู้ประกอบการธุรกิจต้องรักษาข้อมูลของผู้บริโภคไว้เป็นความลับ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(5.2.1) การเปิดเผยโดยได้รับความยินยอมจากผู้บริโภค

(5.2.2) การเปิดเผยตามหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

(5.2.3) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของผู้ประกอบการธุรกิจนั้น

(5.2.4) การจัดส่งข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

(5.2.5) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมาย

(6) การปฏิบัติเมื่อมีข้อร้องเรียน

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องดำเนินการตรวจสอบเมื่อผู้บริโภคร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้บริการสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ และแจ้งความคืบหน้าของผลการตรวจสอบรวมทั้งชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการต่อไปให้ผู้บริโภคทราบภายใน 7 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้งการร้องเรียน รวมทั้งให้ดำเนินการแก้ไขข้อร้องเรียนนั้นให้แล้วเสร็จ และแจ้งให้ผู้บริโภคทราบโดยเร็ว

(7) การประกอบการนอกสถานที่

ให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นสถาบันการเงินถือปฏิบัติดังนี้

(7.1) อนุญาตให้สถาบันการเงินประกอบการนอกสถานที่โดยให้พนักงานออกไปรับเงินรับชำระหนี้ ติดตามทวงถามหนี้ ณ สถานที่ประกอบการของผู้บริโภคได้เฉพาะธุรกรรมที่เกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

(7.2) อนุญาตให้สถาบันการเงินใช้บริการจากบุคคลภายนอกที่เป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนรับเงิน รับชำระหนี้ ติดตามทวงถามหนี้ ณ สถานที่ประกอบการของผู้บริโภคได้เฉพาะธุรกรรมที่เกี่ยวกับสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ

(7.3) ในการอนุญาตตามข้อ (7.1) และ (7.2) สถาบันการเงินต้องถือปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(7.3.1) การจ้างบุคคลภายนอกที่เป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาเพื่อทำหน้าที่รับเงิน รับชำระหนี้ ติดตามทวงถามหนี้ สถาบันการเงินต้องกำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยงระบบการควบคุมภายในและวิธีปฏิบัติ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เช่น แนวทางการคัดเลือกตัวแทน การกำหนดจำนวนเงินสูงสุดในการรับเงินของตัวแทน เป็นต้น นอกจากนี้ สถาบันการเงินต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคเสมือนหนึ่งสถาบันการเงินเป็นผู้ดำเนินการเอง และต้องไม่ผลักภาระค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคคลภายนอกไปให้แก่ผู้บริโภค

(7.3.2) ในกรณีเกิดการทุจริตหรือข้อผิดพลาด สถาบันการเงินต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภค โดยการบันทึกรายการให้แก่ผู้บริโภคที่มีหลักฐานมาแสดงตามวันที่ที่ระบุไว้ในหลักฐานดังกล่าว โดยไม่ผลักภาระให้ผู้บริโภคหรือต้องให้ผู้บริโภครอผลการตรวจสอบ เว้นแต่สถาบันการเงินมีหลักฐานที่ชัดเจนว่าผู้บริโภคมีส่วนร่วมในการทุจริตหรือเจตนาให้เกิดข้อผิดพลาดดังกล่าว

(7.3.3) วันที่ทำรายการ (Transaction date) ให้มีผลตั้งแต่วันที่สถาบันการเงินและ/หรือตัวแทนได้รับเงิน และได้ออกหลักฐานการรับเงินให้ผู้บริโภค โดยสถาบันการเงินและ/หรือตัวแทนต้องออกหลักฐานการรับเงินให้ผู้บริโภค ณ สถานที่รับเงินด้วย

(7.3.4) สถาบันการเงินต้องกำหนดวันให้บริการ รวมทั้งแจ้งชื่อสาขาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการให้บริการดังกล่าว พร้อมช่องทางในการติดต่อให้ผู้บริโภคทราบด้วย

ชื่อสถาบันการเงิน / บริษัท

รายละเอียดเกี่ยวกับดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่ผู้ประกอบการธุรกิจอาจเรียกได้ในการประกอบธุรกิจ
 สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ
 เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่

ดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ	
ดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายใด ๆ% ต่อปี

หมายเหตุ

ตัวอย่างตารางแสดงภาระหนี้

กรณีผู้บริโภครู้จักเงินจำนวน 12,000 บาท และมีกำหนดผ่อนชำระ 12 เดือน

โดยผู้ประกอบธุรกิจคิดดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมใด ๆ ในอัตรา 33% ต่อปี (effective rate)

ดังนั้น ผู้บริโภคจะมีภาระหนี้ในแต่ละเดือนเป็นดังนี้

ชื่อผู้บริโภคกำหนดชำระทุกวันที่.....

สิ้นงวด	รวมชำระต่องวด (1)	ชำระดอกเบี้ย ^{1/} (2)	ชำระคืนเงินต้น ^{2/} (3)	เงินต้นคงค้าง ^{3/} (4)
0				12,000
1	1,188	330	858	11,142
2	1,188	306	881	10,261
3	1,188	282	905	9,356
4	1,188	257	930	8,425
5	1,188	232	956	7,469
6	1,188	205	982	6,487
7	1,188	178	1,009	5,478
8	1,188	151	1,037	4,441
9	1,188	122	1,065	3,376
10	1,188	93	1,095	2,281
11	1,188	63	1,125	1,156
12	1,188	32	1,156	0
รวม	14,251	2,251	12,000	

- ^{1/} ชำระดอกเบี้ยฯ ในแต่ละงวด เท่ากับเงินต้นคงค้างสิ้นงวดที่แล้วคูณด้วยอัตราดอกเบี้ยต่อเดือน ที่คิดมาจากอัตราดอกเบี้ยฯ ต่อปี (แบบลดต้นลดดอก) ซึ่งเป็นอัตราที่ผู้ประกอบธุรกิจกำหนดสูงสุดไม่เกิน 33% หารด้วย 12 เดือน (ตัวอย่างนี้เป็นการคำนวณดอกเบี้ยฯ รายเดือนเพื่อให้จ่ายต่อการทำความเข้าใจ แต่ในทางปฏิบัติอาจคำนวณเป็นรายวันได้ ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยฯ ที่แท้จริงตลอดอายุสัญญาต้องไม่เกิน 33% ต่อปี)
- ^{2/} ชำระคืนเงินต้นในแต่ละงวด เท่ากับจำนวนเงินที่ชำระต่อเดือนหักด้วยดอกเบี้ยฯ ในแต่ละงวด
- ^{3/} เงินต้นคงค้างในแต่ละงวด เท่ากับเงินต้นคงค้างในงวดที่แล้วหักด้วยเงินต้นที่ชำระในงวดนี้

ข้อสังเกต

- (1) ตารางแสดงภาระหนี้ จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับจำนวนเงินสินเชื่อและระยะเวลาการกู้ของผู้บริโภคแต่ละราย
- (2) จำนวนเงินผ่อนชำระจะเป็นไปตามตารางข้างต้น ต่อเมื่อผู้บริโภคชำระเงินครบถ้วนและตรงกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้เท่านั้น
- (3) อัตราดอกเบี้ยฯ ที่แท้จริง (effective rate) ตลอดอายุสัญญาเงินกู้ ต้องไม่เกิน 33% ต่อปี